

Tevhid lisanları

Bursa'dan Cesarettin Nurdağ: “Mesnevî-i Nuriye’de (s. 36’da) geçen elli beş lisan nedir?”

Bediüzzaman’a göre, âlem büyük bir kitaptır. Bu büyük kitabın her birimi, bütün yazılarıyla, fasıllarıyla, sayfalarıyla, satırlarıyla, cümleleriyle, harfleriyle, Allah’ın varlığına ve birliğine şehâdet etmektedir.

Kâinat da büyük bir insan hükmündedir. Bu büyük insan bütün âzâsıyla, cevherleriyle, hücreleriyle, zerreleriyle, vasıflarıyla, sıfatlarıyla, halleriyle Allah’ın varlığına ve birliğine delâlet etmektedir.

Yani bu kâinât bütün nevileriyle “Allah’tan başka ilâh yoktur” dediği gibi; bütün cinsleriyle, “O’ndan başka Yaratıcı yoktur.” demekte; bütün birimleriyle, “O’ndan başka Yapıcı yoktur.” diye bağırmakta; bütün küçük cüzleriyle “O’ndan başka Tedbîr Edici yoktur.” diye kulakları çınlatmakta; bütün küçük cüzlerinin zerreleriyle “O’ndan başka Terbiye Edici yoktur.” diye bildirmekte; bütün küçük zerrelerin hücreleriyle “O’ndan başka Tasarruf Edici yoktur.” diye seslenmekte; bütün hücrelerin atomlarıyla “O’ndan başka Yaratıcı yoktur.” diye ilân etmekte; bütün atomların tarlası hükmünde olan hadsiz esîr deniziyle “Allah’tan başka ilah yoktur.” diye kâinâtı çınlatmaktadır.

Üstad Saîd Nursî Hazretleri, bu kâinâtın her bir nevinden Allah’ın varlığına ve birliğine işâret hükmünde elli beş “lisan”, yani “sıfat” keşfeder. Varlıkların sahip oldukları sıfatlar dikkatle incelendiğinde her bir sıfatın farklı bir dil hükmünde gâyet net bir üslûp ile bize Allah’ın varlığını ve birliğini bildirdiği gâyet açık bir şekilde anlaşılır.

Bizi Allah’ın varlık ve birliğine götüren diller şunlardır:

1- Kâinatta görünen baş döndürücü düzenlemeler. 2- Canlı cansız her şeyin mükemmel bir düzen içinde disipline ediliyor olması. 3- Sayısız varlıkların sonsuz denge ve âhenk içinde halden hale dönüşmeleri. 4- Her şeyde kendini gösteren göz kamaştırıcı intizam. 5- Varlıkların birbiri peşi sıra âhenkli biçimde varlık sahasına çıkmaları. 6- Gökyüzü sayfasının güneş ve yıldızlarla yazılması. 7- Bal arısı ve karınca gibi bütün küçük sayfaların hücrelerle ve zerrelerle yazılması. 8- Güneş ve yıldızlarla, hücreler ve zerrelerin âhenkte ve düzende birbirine benzemesi. 9- Bulut

ve yeryüzü gibi cansız ve birbirine muhâlif şeylerde bile gözüken birbirinin ihtiyacına cevap verme, birbirinin yardımına koşma sıfatları. 10- Güneşten çok uzak olsalar da bütün gezegenlerin güneşe veya birbirlerine dayanmaları. 11- Yıldızlar gibi muhteşem eserlerin teşkilâtta birbirine benzemeleri. 12- Yeryüzünün birbirine benzeyen çiçekleri ve canlılarındaki münâsebet ve uyum. 13- Her bir varlığın Bârî isminin tecellîsiyle vücûda gelmesi. 14- Her bir varlığın Musavvir isminin tecellîsiyle şeklinin fevkalâde güzel olması. 15- Her bir varlığın Rezzâk isminin tecellîsiyle eksiksiz gıdâlanması. 16- Her bir varlığın Şâfi isminin tecellîsiyle hastalıklardan şifâ bulması. 17- Güneş sistemi gibi büyük sistemlerle, bal arısının gözleri gibi küçük sistemler arasındaki hârika irtibat ve uyum. 18- Zerreler arasındaki câzibenin, güneş ve yıldızlar arasındaki câzibeye kardeş olması. 19- Birleşik varlıklarda her parçanın lâayık mevkîine konulmasında görülen eksiksiz âhenk. 20- Her ferdin, kendisini diğer bütün fertlerden ayıran özel kişiliği. 21- Her ferde, sırf kendisi için husûsî karakter tayin edilmesi. 22- Kâinâtta bütün atomların bir elden çıktığını gösteren dayanışma ve dengesi. 23- Pek basit sebeplere pek güzel, nakışlı ve ziynetli meyveler takılması. 24- Dağınık, beceriksiz ve bilinçsiz sebeplere verilmeyecek kadar harika sonuçlar. 25- Kâinâtın her sayfasında pek büyük bir îtina ve dikkat ile yazılan nakışlar. 26- İrade sahibi insan elinin, kendi fiillerinde ancak yüzde bir faaliyet sahibi olması. 27- Sebepler içinden en geniş tercih gücüne sahip olan insanın, en âdi fiillerinde bile yüzde doksan dokuz tasarrufun kendisine ait olmaması. 28- Bütün kâinatın, Allah'ın bütün isimlerine ayna teşkil etmesi ve şehâdet etmesi. 29- Bütün kâinatı topyekûn ve her şeyi ayrı ayrı saran umûmî ve husûsî hikmetler. 30- Her şeyi umûmî ve husûsî hikmetlerine sevk eden yüksek kast. 31- Her şeyi umûmî ve husûsî hikmetleriyle tayin eden yüksek şuur. 32- Her şeyi sevk edildiği umûmî ve husûsî hikmetlerde muvaffak kılan yüksek irâde. 33- Her şey için sayısız benzer ihtimaller arasından tek bir tarzın seçilmiş olması. 34- Kâinatın her zerresini, canlıların her ferdini kucaklayan tam ve umûmî inâyet. 35- Her inâyet gülümsemesini benzersiz lütufla sunma. 36- Her inâyet kucaklamasını eşsiz güzellikle süsleme ve şefkate dönüştürme. 37- Bütün kâinatı kuşatan merhamet. 38- Geniş merhamet tecellîsi içinde her canlıyı çepeçevre saran husûsî rahmet. 39- Geniş merhameti ve husûsî rahmeti eşsiz nimetlerle sevilen ve aranan hâle getirme. 40- Bütün hayat sahiplerini doyuran umûmî rızık. 41- Bütün kâinatı canlı ve diri tutan umûmî hayat. 42- Allah'ın eşsiz iyiliğinin aynası hükmünde, kâinât yüzündeki geçici iyilikler. 43- Allah'ın bâkî güzelliğinin aynası hükmünde, kâinattaki görünüp kaybolan güzellikler. 44- Hakîkî bir Sevgiliye ve Mahbûb'a işâret eden temiz ve sâdık aşklar. 45- Bütün sırları ve tabiat kanunlarını harekete geçiren yüksek kuvvetler ve cezbelere. 46- Bütün kuvvetlerin kâinatta her şeyi etkisi ve cezbesi altına alması. 47- Zerrelerden kürelere her şeyde hükmünü gösteren yüksek bir tasarruf. 48- Bütün canlıların birbirinin ardı

sıra hayata gelmeleri. Hayattakilerin çekilmeleri. 49- Bütün canlıların her an halden hale uğramaları, değişmeleri, olgunlaşmaları. 50- Canlı cansız bütün varlıkları kasıp kavuran sürekli değişmeler ve başkalaşmalar. 51- Zerrelerden kürelere her şeyi istilâ eden hudûs, yani “sonradan var olma” gerçeği. 52- Bütün cüzleri ve nevileri ile milyarlarca şekil ve vaziyette bulunabilme imkân ve ihtimalini sürekli taşıyan kâinat için şu hazır şeklin seçilip korunması. 53- Fakr u ihtiyaç içindeki varlıkların bütün ihtiyaçlarının münasip vakitlerde hesapsız biçimde görülmesi. 54- Bütün varlıkları halden hale çeviren imkân gerçeği. 55- Her şeyin, kendisi için tayin edilen kemâl noktaya gelmedikçe hareketten durmaması. 1

Dipnot:

1- Mesnevî-i Nûriye, s. 48, 49, 55.